

Сомбор

Дел.број: 1004/2023

Дана: 27.10.2023.

АНЕКС ГОДИШЊЕГ ПЛАНА РАДА

Анекс број 1.

Школске 2023/2024. године

На основу члана 67. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС- Просветни гласник”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19, 6/20 , 129/21, 15/18, 18/18, 3/19, 3/20, 6/20, 17/21 и 16/22),
(„Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19, 6/20 и 129/21)

На седници Школског одбора ОШ „Братство јединство“ Сомбор одржаној 27.10.2023. дана године, Школски одбор једногласно је потврдио Одлуку о усвајању Анекса годишњег плана рада школе коју је претходно усвојило Наставничко веће

АНЕКС број 1. ГОДИШЊЕГ ПЛАНА РАДА

Школске 2023/2024. године

Председник Школског одбора

Петер Мраковић

Директор школе:

Дејан Зекић

Садржај

ИНДИВИДУАЛНИ ПЛАН ЗАШТИТЕ	5
КОРАЦИУИЗРАДИПЛАНАЗАШТИТЕ ¹	8
Првикорак:Изборнајважнијепроблема	8
Другикорак:Дефиницијапроблема	8
Трећикорак:Одређивањедугорочногциља/промене	8
Четвртикорак:Одређивањекраткорочногциља/промене	10
Петикорак:Планактивностизапроменунашања	10
КарактеристикеИндивидуалногпланазаштите	10
Могућидугорочнициљеви:	12
Могућеинтервенције:	13
Другикраткорочнициљаистогученика(предлози):	14
Методерадасаучеником:	14
Интервенције/активностизапроменунашања	16
ФОРМУЛАРИИНДИВИДУАЛНИПЛАНЗАШТИТЕ	19
Личниподациоученику/детету	19
Листаиспољенихпроблемаупонашањуученика:	20
Очекиваниисход:	22
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА ИЗАНЕМАРИВАЊА	25
Различитиоблицинасиља:	25
Специфичнициљевиупревенцији:	26
Превентивнеактивностикојесеостварујуушколи:	26
Специфичнициљевиуинтервенцији:	28
Нивоиреаговањауразличитимоблициманасиља:	28
Првинивореаговањананасиље:	28

Другинивореаговањананастије:.....	28
Трећинивореаговањана насије:.....	30
Корациуинтервенцији:	30
МЕРЕИНТЕРВЕНЦИЈЕУСИТУАЦИЈАМАНАСИЉАНАДДЕЦОМ/УЧЕНИЦИМА.....	33

ИНДИВИДУАЛНИ ПЛАН ЗАШТИТЕ

Према *Правилнику* о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, из 2010, разликују се три нивоа насиља и сваки од њих подразумева предузимање одређених интервентних мера и активности: **на првом нивоу** активности предузима самостално одељењски старешина, наставник, у сарадњи са родитељем, у смислу *циљаног* васпитног рада са одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално; **на другом нивоу**, активности предузима одељењски старешина, у сарадњи са педагогом, психологом, тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу *појачаног* васпитног рада, а када то није делотворно, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру; **на трећем нивоу**, активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних институција (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе. На овом нивоу обавезан је *интензиван* васпитни рад са учеником, родитељима, одељењем, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере. Ако је за рад са учеником ангажована и друга организација или служба, установа остварује сарадњу са њом и међу собно усклађују активности.

Правилником је предвиђено одређени редослед поступања у интервенцији:

1) Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривања - обавља се прикупљањем информација - директно или индиректно, ради процене о даљем поступању.

2) Заустављање насиља и злостављања и смиревање учесника - обавеза је свих запослених да одлучно прекину сва активности, раздвоје и смире учеснике у насиљу.

3) Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад.

4) Консултације у колективу ради разјашњавања околности под којима се десило насиље, анализирања чињеница, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика, ради предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања неkoordinисане акције.

5) Мере активности предузимају се за свенивоо насиља и злостављања.

Основна мера је израда *Плана заштите*, који се сачињава за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа насиља, за све учеснике (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања). Он зависи од: врсте и тежине насиља, последица које су настале, учесника и сл. Може се планирати за појединачног ученика (*Индивидуални План заштите*), за групу ученика иза цело одељење (*План заштите*). Јако је важно да се осим за починиоца насиља (што је чешће у пракси), план креира и за ученике који се процењују као подложни трпљењу насиља, који имају смањене капацитете самозаштите или самопоштовања. Планови за починиоце насиља и оне који га трпе се разликују по садржају и квалитету интервенције, али је њихова структура, начин реализације и праћења промене готово иста. Обзиром да промене и проблеми упонашају код ученика (безобзира нато да ли трпе или врше насиље или су сведоци насиља) углавном доводе и до проблема у школском успеху, учењу, односу према наставницима и школској дисциплини (изостанци, инциденти на часовима и сл.), препорука је да се План заштите интегрише у Индивидуални образовни план, који школа/одељењски старешина формулише (према посебном правилнику) како би се ученику олакшало превазилажење ових проблема.

Када је Центар за социјални рад укључен у интервенцију на насиље у школи, План заштите се сачињава од стране Центра. У том случају (према Општем протоколу) Центар координира даљим поступањем и радом са ученицима, породицом, додељује им Водитеља случаја - до остваривања циљева. Истину за вољу, то ће се најчешће дешавати када ученици крше правила школе и заједнице тако да угрожавају безбедност и долазе у сукоб са законом. Школа тада сарађује у прикупљању информација, креирању и реализацији плана у мери и на начин који је дефинисан планом. У неким ситуацијама Центар, као координатор интервенције према Општем протоколу, може проценити да _____ школа _____ не _____ можемо год _____ помогне у интервенцији и раду на промени понашања код ученика, па ће се реализација и праћење промене одвијати у већој мери ван школе. Планом

треба да се дефинише начин и динамика праћења промене код ученика укључених у план, као и размена информација између центара и школе.

Када центар није директно укључен у интервенцију на насиље и рад са учеником и породицом, а то се обично дешава када је насиље другог нивоа у питању, План заштите креира школа, прати његову реализацију, ревидира и усмерава промену код ученика новим циљевима и исходима. Тада је јако важно да се паралелно сачини план интервенције/промене за оне који крше правила/чине насиље и за оне који га трпе, не успевају да се сами заштите, ћуте о томе шта им се дешава, испољавају страх и неповерење према вршњацима и одраслима.

План заштите садржи:

1. Дефинисан кључни проблем

2. Дугорочне и краткорочне циљеве са очекиваним исходима

Добра стратегија подразумева израду листе приоритетних проблема, на основу које се утврђују дугорочни циљеви, до којих се стиже реализацијом краткорочних циљева, применом одговарајућих метода и интервенција.

3. Интервенције/нова понашања којима се остварују циљеви:

- краткорочан план и редослед активности за промену конкретног понашања, које је издвојено као приоритетан задатак
- врсте и методе васпитног рада са учеником/ученицима, план активности са родитељима, план рада са одељењем на пружању подршке ученику/ученицима који раде на промени понашања,
- бихејвиорални уговор са учеником/ученицима - уговор прихватању заједнички донетог краткорочног плана за промену понашања (доноси се по потреби, према процени школског тима и ученика; циљ је да се осигура реализација плана и примењује се када је неопходно, акаввид контроле)

4. Актери који ће световно заједно са дететом реализовати

- носиоци активности и начин њиховог ангажовања (директан, индиректан)
- начини укључивања (стално, повремено...) родитеља, других наставника, ученичког парламента и савета родитеља, органа управљања школом (по потреби);
- ко из одељења и како подржава поновно укључивање свих учесника насиља у одељенску заједницу (како подршка, до бијаонајкоје трпе насиље, а како онајкога јеначинио)

5. Временска динамика реализације

- рокови, динамика и фреквенција понављања
- начине праћења промене од стране одраслих (одељенског старешине, психолога/педагога, родитеља) и од стране ученика

Да бисе индивидуални циљеви јасно описали, важно је набројати све кораке потребне да детету предложено вештину атакоје се предвиђаи временски интервал потребан за постизање индивидуалног циља (обично се дугорочни циљеви дефинишу у мањим корацима који могу да се постигну за 1 до 3 месеца).

План сачињава школски тим за заштиту заједно са одељењским старешином, психологом/педагогом, директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног или интензивног васпитног рада са учеником, прилагоди и образовни рад, предложиће стручном тиму са инклузијом да припреми индивидуални образовни план.

Планира се (обавезно) уз учешће појединачног ученика на кога се план односи, план мора бити у складу са његовим развојним могућностима. Када се ради план за одељење, укључују се представници одељења, ученичког парламента, као и главни учесници у насиљу.

КОРАЦИУИЗРАДИПЛАНАЗАШТИТЕ¹

Приликом дефинисања приоритета на којима се базира План заштите за појединог ученика, препоручује се коришћење *Упитника снага и тешкоћа (SDQ)*. Овим *Упитником* се веома ефикасно процењује степен присуства одређеног проблема, значај тегоба кроз дужину њиховог трајања, области функционисања особе у којима се испољава и степен утицаја тегоба на самог ученика и на његово окружење. Обзиром да га попуњава одрасли, а то може бити одељенски старешина, родитељ или која особа која познаје дете/ученика а има важну улогу у његовом животу, као и само дете/ученик, овај упитник омогућава слику о понашању детета/ученика из угла различитих особа које га познају, из угла различитих контекста и ситуација у којима он функционише. Такође омогућава да се упореде слике о детету/ученику добијене од стране других са његовом сопственом сликом о себи. То је добро јер појашњава поља у којима евентуално долази до конфузије и самим тим указује на поља деловања васпитним радом и Планом за промену понашања.

Први корак: Избор најважнијег проблема

Иако ученик може да ставља акценат на различите проблеме, најчешће примарни проблем изађе на видело (2-3 примарна проблема), мада и се секундарни проблеми могу евидентирати. Обично је, за одређено време, фокус Плана на једном приоритетном проблему. На њему седи директно ради, уз редовну ревизију плана од стране тима.

Ако дете, својим понашањем, представља опасност за друге, треба да буде под појачаним надзором *један-на-један* од стране одраслих, док се не процени да је ризик стабилизован. Овакво понашање треба да буде једно од почетних приоритетних проблема у Индивидуалном плану заштите. Неки други проблеми ће морати да буду остављени са стране, као мање хитни удатом тренутку. Ефикасан план заштите се, у одређеном периоду, може бавити само једним или највише са 2-3 примарна проблема (до следеће ревизије), иначе ће изгубити свој фокус и ефикасност. Са појашњавањем слике о проблемима конкретног ученика (узроци, последице, могућности кориговања), постаје све битније да одговорни за остваривање и праћење плана заштите (одељенски старешина и школски тим) уважавају мишљење ученика. Мотивација конкретног детета/ученика да учествује и сарађује у реализацији плана, зависи од тога колико се план бави његовим приоритетним потребама и проблемима.

Други корак: Дефиниција проблема

Сваки појединац испољава јединствене нијансе у испољавању «проблематичног» понашања и манифестација проблема у његовом животу. Зато, сваки проблем на коме се ради захтева специфичну дефиницију, формулацију или вербализацију, ускладу са тим како се манифестује код конкретног ученика. Важно је да се опсервира понашање ученика (током бар једне или две недеље), да се прати учесталост, интензитет и дужина проблематичног понашања, да се добије «база» тј. базична мера проблематичног понашања, од које се почиње у дефинисању проблема, а потом у постављању циљева и исхода очекиване промене.

Трећи корак: Одређивање дугорочног циља/промене

Следећи корак у изради плана заштите је постављање јасног циља за решавање одабраног проблема (McInnis et al., 2002). Дугорочни циљеви морају бити јасно формулисани, тако да дете у сваком тренутку зна шта се од њега очекује, тј. шта треба да постигне променом. Ови циљеви не треба да

буду формулисани у мерљивим терминима, већ као жељена визија, вредност којој се тежи. Такође, важно је проценити коју је потребу задовољило дато проблематично понашање и размотрити како би та потреба могла да се задовољи на конструктивнији и просоцијалан начин. Уместо на проблематично понашање које треба да се смањи или укине, боље је да се План фокусира на то које вредности, па онда и понашање, дете/ученик треба да усвоји.

¹ Приређено према неопјављеном материјалу: Кутлешић, Стојковић, Павловић, Петровић, Ширкић, 2009

Четвртикорак:Одређивањекраткорочногциља/промене

Насупрот дугорочним, краткорочни циљеви морају бити дефинисани тако да се могу мерити на нивоу понашања. Мерљивипоказатељи се могу дефинисати ако се пође од базичне појаве проблематичног понашања, то јест од почетне мере.Затим,краткорочни циљеви се везују за нове вештине/нова понашања, које дете/ученик треба да научи и за које се и одређују умерљиви показатељи за праћење промене: колико пута, током недеље, или који проценат (нпр за 50%) и колико често новевештинеилипонашањетребадасеприменеилииспоље.Морабитијаснокадајеученикпостигаопостављенециљеве,кадајеуспоставиожељено,планираноновопонашање

Сваки краткорочни циљ треба да буде развијен као један од корака у достизању дугорочног циља, промене. У суштини, о овимциљевима се може размишљати као о серијама корака који ће, када се остваре, резултирати достизањем дугорочног циља.Требало би да постоји бар два краткорочна циља за сваки проблем, али одељенски старешина може конструисати оноликоколико је потребно. Рокови за достизање циља треба да буду постављени за сваки краткорочни циљ. Нове циљеве требадодавати у плану онанко како промена понашања напредује. Када сви краткорочни циљеви буду достигнути ученик ћеуспешно решити свој проблем.Праћење дететовог/учениковог напретка треба да се одвија свакодневно и/или недељно одстранеодељенскогстарешинеидругихчлановашколскогтима.РевизијаИндивидуалногпланазаштитесатимом,углавномсвршинамесецдана,попотребиичешће.

Петикорак:Планактивностизапроменупонашања

Овдесемислинаактивностикојимасемењаодређенопроблематичнопонашање,акојесуПланомзаштитеосмишљенетакода помогну ученику у достизању промене. Бар једна интервенција/промена понашања дефинише се за сваки краткорочни циљ.Ова промена се претвара у конкретан дневни план понашања којим се предвиђа када, у којимј кризним и провокативнимситуацијамаћесе«вежбати»ново,промењенопонашање.

На пример ако је као проблематично понашање дефинисано да ученик реагује агресивно према противничким играчима уситуацијама када губи у игри (нпр. у фудбалу) и то тако да га удара и назива погредним именима, онда је дугорочни циљусвајање вредности и уверења да је губљење у игридобар изазов да се усаврши вештина потребна за ту игру. Каократкорочни циљ дефинисано је: да Н.Н. за месец дана научи како да љутњу због губитка у игри испољава на начин којим неповређујенисебенидруге.

Планом активности је предвиђено: да сваког дана бар једном у току дана одигра са неким од другара или укућана *Човече нељутисе*,дасвакипуткадаизгубиоптрчи5круговаокоместанакOMEјеииграипотомчеститапобеднику,асвакипуткадасампобеди,дачеститасуиграчунаферигри.

Водисеевиденцијаодстранеученикаисуиграчаореакцијаматокомнедељу дана,извештавасеодељенскистарешинаишколскитимиревидирацепланзаштите.

Ако ученик не постигне промену у понашање на овај начин, и даље испољава старе обрасце који нису просоцијални, план серевидира–додајусеновеактивности.

КарактеристикеИндивидуалногпланазаштите

1. заснивасенасоцио-психо-педагошко-здравстенимпараметрима(т.ј.,формулацији)
2. прилагођенјепотребамаикапацитетимадетета(индивидуализацијаприступа)
3. реаланје(циљевисуостварљиви).
4. користисепартиципативниприступ(уизрадииреализацијипланаактивноучествујуидетеиродитељи)
5. акценатсостављанадете/ученика,аненаособљешколе
6. правиравнотежуизмеђуфактораризика(симптоми,проблеми)изаштит.фактора(потенцијали,снагеикапацитети).

7. план је еластичан и динамичан (подложен променама, надоградњи, допуни, корекцији, ускладусатренутним потребама и стањем детета)
8. повезује различите области (усвајање просоцијалних вештина, унапређивање и развијање квалитетних породичних релација, образовање и здравствено стање).

Заученикекојитрпенасилъе	Заученикекојикршеправила/вршенасилъе
Развијањевештинаемпатијскекомуникацијесавршњацима	Развијање емпатијске комуникације у комуникацији са вршњацимаиодраслима
Развијањесамопоуздањаисамопоштовања	Поштовањесаветаодраслихиобраћањезапомоћприликом решавањапроблема
Већаопрезностипозитивнаселекцијауизборудругова/партнера	Прихватањеипоштовањеправилапонашања
Развијањевештиназапрепознавањеризичнихситуација	Бољаконтролаимпульсивностииагресивнихиспада
Успостављањеповерењаусебезатражењепомоћииповеравањеу случајуизложеностинасилу	Бољеразумевањеиуважавањевршњакакојиимајуодређене специфичности
Развијањеосетљивостиисамоувидаусопственеслабостиу самозаштити	Развијањеосетљивостизапроблемедругихиемпатије
Усвајањевештиназа успостављање, очување инеговање пријатељскиходносасавршњацима	Већестрпљењепризадовољавањуиусклађивањупотребаи жељасаобјективниммогућностима
Јачањеповерењапремаодраслима	Успостављањераднихнавика
Успостављањевољнихмеханизамзаистрајностиупорносту решавањузадатака	Успостављањевољнихмеханизамзаистрајностиупорносту решавањузадатака
Развијањесамокритичностиикритичкогсагледавањаодносамеђу вршњацима	Развијањесамокритичностииодговорности,доследносту прихватањуипоштовањувредности
Мотивацијазаучењеиуспех	Мотивацијазаучењеиприхватањенеуспеха
Унапређивањепородичниходносаикомуникације	Формирањеиразвијањехигијенскихнавика
Доследноступрихватањуипоштовањувредности	Унапређивањепородичниходносаикомуникације,
Већааналитичностиодлучностпридоношењуодлука(стани-размисли,анализирај-одлучи-реагуј)	Већаопрезностианалитичностпридоношењуодлука(стани-размисли,анализирај-одлучи-реагуј)

ПримерПланазаштите/планаактивностизапроменупонашања

Дефинисањеприоритетногпроблема:ученикпонављаанасилнопонашање/агресивнеиспадепремадругимученицима

Могућидугорочнициљеви:

- Значајносмањитиучесталостиинтензитетнападабесаинасилног/агресивногпонашања.
- Дадетенаучидаизразисвојаосећањанаконструктиванначиннеповређујућидругеособе
- Дасеблаговременообратизапомоћисавет

- Данаучидабољеконтролишеимпульсеисамоиницијативнопреузимаинтервенције
- Бољаконтроластреснихипровокативнихситуација
- Разрешитисуштинскеконфликтекојидоприносепојављивањунасилногилиагресивногпонашања.
- Показатизначајаннапредакуспособностислушањаиемпатијенамисли,осећањаипотребедругих.

Првикраткорочнициљ: Пристанақдететанабезбеднопонашање, тј. даћеприменитистратегијезаконтролубесаитражитиподршкуоддругих, кадајеу кризи.

Рокзареализацију: Уговорсепишеодмах, пратисеод странеодређеногособља, свакодневно, доккризанепрође.

Могућеинтервенције:

- Сачинитиписанивисоко-индивидуализованиговорсадететом, забезбедност, у којемсеодређују конкретни кораци којисепредузимају да сеспречинасилнопонашање.
- Појачаннадзор(контрола)
- Одвајањеодосталедеце наодређено време

- Интензивни индивидуални рад

Други краткорочни циљ заистог ученика (предлози):

- Да препозна и јасно дефинише ризичне ситуације, које су „окидач“ агресивног понашања и да предузме неку од интервенција у договору са одељеним старешином.
- Да препозна и вербализује како проблем са контролом беса негативно утичу на њега и друге.
- Да идентификује и вербализује своје незадовољене потребе које стварају осећај незадовољства, напетости, узнемирености
- Да идентификује и рационално уверења или штетне мисли које доприносе појави деструктивног или насилног/агресивног понашања
- Да идентификује своје стратегије за контролу беса (нпр. избројаћу до 10, зажурићу, удахнућу дубоко-издахнути полако, рећићу „стоп“, упалићу црвену лампицу у глави...)
- Да идентификује осећања која су повезана са занемаривањем, злостављањем, напуштањем (ако је тога било). Да вербализује како су страхови, осећања не сигурности или другог болно осећања повезана са његовим насилним/агресивним понашањем

Рок за реализацију: месец дана, у складу са капацитетима клијента.

Метод рада са учеником:

1. Интензивни индивидуални разговори:
 - препознавање раних знакова (нпр., умор, мишићна тензија, црвенило у лицу, непријатељске опаске, итд.) као знакова фрустрације, иритације
 - идентификовање породичних проблема који доприносе насилном/агресивном понашању
 - истражити период када је дете демонстрирало добру контролу беса; размотрите одговоре и поткрепите позитивне копинг стратегије које је он/она користио/ла да вежбава само-контролу и спречи агресивне импулсе.
 - подстакните ученика да уместо осветом или одмаздом кроз насиља, реши конфликт користећи про-социјалне стратегије: идентификовање проблема, листање решења, избор, процена исхода...
 - подржати дете/ученика у изражавању осећања
 - дозволите да плаче, подучите га о лековитости плакања (тј; омогућите да изразити тугу, да ублажи беси помоћу са семирна конплача)
 - помоћу мудраца повежте своје болне емоције (нпр; депресију, анксиозност, страх, беспомоћност итд) и излив беса или насилног/агресивног понашања
 - испитајте три инцидента у којима је ученик изгубио контролу над реакцијом беса (у време болних емоција) и испитајте како бихмо га ода изразите емоцију адекватно и на начин
 - размотрите три примера/ситуације беса из учениковог дневника
 - испитајте искуство и доживљај одбацивања од стране вршњака, могуће узроке (нпр; непријатељство према њима, преосетљивост на задиркивање, лоше социјалне вештине итд.)
2. Вођење дневника:
 - попис искуства одбацивања и/или конфликта с вршњацима у прошлости
 - анализа ситуација у којима агресивно понашање, на било који начин, повређује друге
 - формирање листе за само-праћење (код куће или у школи)- за ефикаснију контролу беса
 - обухватна листа свих мета узрока беса (особе и ситуације које стварају јако осећање беса)

3. *Писмо за опроштај*: оно ме према коме је ученик испољио бес, уследећој сеанси прегладајте писмо и разговарајте о томе шта даље са писмом (као корак кареституције и преузимања у одговорности за своје понашање)
4. Тајм-аут/Вежба опуштања/дубоко дисање:
- технике за савладавање осећаја фрустрације
 - прогресивна мишићна релаксација и вођена фантазија-засмиривање и смањење интензитета осећања беса
 - Технике решавања проблема: за и против, *праћења мисли* да би смањили излив беса („шта мислим, ашта ми се дешава“), стратегије конструктивно решавања конфликта са вршњацима

5. Технике/Вежбе за усавајање нових образаца понашања и вештина само-контроле:

- изражавање беса кроз алтернативне активности, посебно осмишљене за ту намену (у терапији игром или кроз музику, ликовностваралаштво),
- изражавање беса кроз контролисану, уважавајућу вербализацију и прихватљиво понашање („јак сам љута/побесним какавидим, чујем, урадим, помислим.... дође ми да..... ауствари желим/треба ми.“)
- техника *праћења мисли* помаже откривању мисли које доприносе појави насилног/агресивног понашања (нпр: ирационално уверење да је агресија прихватљив начин супротстављања задиркивању, задовољења потреба или избегавања забране); замените ове ирационалне мисли рационалним (нпр. постоји начин да се бес ине задовољство искаже без агресије/насиља и свако може то да научи ако се потруди)
- вербализовање "ЈА" поруке, идентификовање незадовољених потреба, изражавање својих потреба и осећања другим важним особама (да би се проредило задиркивање или оптуживање)
- анализа осећања особа које је ученик повредио
- суочавање са изјавама у којима окривљује друге за свој губитак контроле и неуспех да прихвати одговорност за своје насилно/агресивно понашање
- ангажовање у друштвеним активностима (заповећање самопоштовања)
- успостављање контроле и/или моћи на начине који су прилагођени узрасту: рад у ђачком парламенту, спортска такмичења, уместо застрашивањем малтретирањем других
- упутите дете/ученика да нацрта слике три догађаја или ситуација које обично изазивају бес, размотрите актуелне мисли или осећања након тога понудите ученику да одсвира или отпева своју омиљену песму у којој се изражава бес

6. Игре улога: моделовање вербализације протагониста у игри улога-за изражавање беса на контролисан начин

7. Писани, високо индивидуализовани уговор, са фокусом на стимулисање боље контроле беса

Интервенције/активности за промену понашања

Уколико постоје капацитети у школи (едуковани наставници, психолози/педагози) јако је корисно током реализације плана заштите едуковати дете/ученика који испољава насиље, као и његово одељење, о природи агресивности и насилног понашања. Очекивани исход плана заштите и активности/интервенције за ученика могу бити:

- препознаје и јасно дефинише ризичне ситуације, које су „окидач“ агресивног понашања
- уме да развија стратегије за избегавање и стабилизацију ризичних ситуација
- зна да анализира ситуације у којима је његово агресивно понашање, на било који начин, повредило друге особе
- зна своје незадовољство да изражава на социјално прихваћен начин, уз адекватну вербализацију и гестикалацију

Интервенција/активности за унутрашњу мрежу заштите у школи (за одељенског старешину и остале чланове школског тима, родитеље, ученике):

- ✓ Успоставити и доследно примењивати јасан, узрасту и ситуацији примерен, систем стимулативних и дестимулативних мера, увек када се ученику здружи/испољи, вербалну или физичку агресивност
- ✓ Плански учити ученике у одељењу/школи ефикасним вештинама комуникације и асертивности да би се бес изражавао на контролисан начин и да би задовољавао своје потребе кроз конструктивно понашање
- ✓ Подстицати ученике са проблемима у понашању као и ученике који не успевају да се сами заштите од насиља, да користе листу за само-праћење (код куће или у школи) да би развио ефикаснију контролу беса/самозаштите; то се реализује тако што ученик сам изабере конкретно понашање које хоће да

промени/унапреди (нпр., да игноришезадиркивање или називање погрдним именима, да тражи помоћ, да се тражи подршку вршњака уместо да "експлодира"начасукадајефрустриран,итд.)ипратипроменукористећиформуларкојисампопуњава

- ✓ Осмислитисистемнаграђивањаи/илибихејвиоралниуговорзаефикаснопраћењеуспехауконтролибеса
- ✓ Осмислитииприменитибихејвиорменаџментпрограм/програмзакориговањепонашањакодкућеи/илиушколикојије усмерен на специфична просоцијална понашања (нпр., бити асертиван, не агресиван, избећи сукоб, прићи другимапоштовањем и топлином, итд.). Нпр. *програм економије жетона*: за свако позитивно понашање ученик осваја 1 жетон; дефинишусепривилегијеуодносунабројосвојенихжетона, на пример 5 жетона да је право ученику да уведе ново

правило за све или да дефинише правила фер-плеја и сл.; овај програм се примењује све док се понашање не коригује, поновоме успостави самопоштовање и прихваћеност у заједници

- ✓ Уједначити са другим наставницима праћење напретка у промени код ученика- евидентирају када ученик демонстрира добру контролу беса, похвале га, препознају коју је стратегију користио за контролу беса и искажу повратну информацију о томе у чему се унапређује
- ✓ Заједно са колегама маркирати специфичне ситуације или догађаје у одељењу/школи који рутински воде као експлозивним испадима или агресивном понашању ученика (нпр. оцењивање). Развити на нивоу школе ефикасност стратегије за контролу беса и толеранцију на фрустрације и неуспех, развити мере објективног оцењивања и редовног извештавања о постигнутим резултатима,
- ✓ Избегавати ситуације у којима се наставник са учеником или родитељима «бори» за моћ, избегавати свађе и аргументације које доводе до ескалације беса било које стране
- ✓ У школи успоставити подржавање у атмосфери за учење техника за решавање проблема и конфликтаначин, како бисте умањили ризик за појаву беса.

ПРИЛОГ 6.

ФОРМУЛАР ЗА ИНДИВИДУАЛНИ ПЛАН ЗА ШТИТЕ (испуњава одељенски старешина/васпитач)

Лични подаци о ученику/детету

Име/презиме: _____ Датум рођења: _____

Одељенски старешина: _____ Одељење: _____

Датум: _____

Општи утисак о понашању ученика у школи (попуњава одељенски старешина на основу својих запажања и запажања других наставника, користећи резултате из Упитника снага и тешкоћа-SDQ)

Капацитети/снага детета који се могу користити као ослонац (испуњава одељенски старешина):

Листаиспољенихпроблемаупонашањуученика:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Одељенскистарешинаученикзаједнобирају1или2приоритетнапроблеманачијемунапређивањуужеледараде.

Изузетнојеважнамотивацијаивольностученика,пајетребаштоватиприликомодређивањাপриоритета.

ПЛАН ЗА ШТИТЕ ЗА УЧЕНИКА / ПЛАН ЗА ПРОМЕНУ ПОНАШАЊА

1. Дефиниција приоритетног проблема (описати конкретно понашање и последице):

Процена озбиљности испољеног понашања према нивоима насиља
(заокружити број):

1	2	3
ниво насиља	ниво насиља	ниво насиља

2. Дугорочни циљ и исход (навести знања, вештине и вредности, као и жељено понашање):

3. Краткорочни циљ и исход (јасанописати жељене промене у понашању - вештине и вредности које ученик/дете мора да усвоји):

Очекивани исход: _____

4. Интервенције/нова понашања којима се остварују циљеви - оперативни план:

Следактивности /нових понашања	Улога одељенског старешине	Улога предметног наставника, психолога/педагога...	Улога родитеља	Улога вршњака из одељења	време реализације
1.					
2.					
3.					
4.					

5. Праћење реализације плана (одељенски старешина и ученик/дете)

Прва активност	(описати активност)				
	Опис/дефиниција	Број понашања	Ситуације у којима је испољена вредност/вештина понашања	(само) процена успешности	узроци успеха/неуспеха
вредност/уверење а коме је засновано ново понашање					
вештина којом се практикује					
понашање којим се практикује					
Друга активност	(описати активност)				

	Опис/дефиниција	Број понављања	Ситуације у којима је испољена вредност/вештина понашање	(само)процена успешности	узроци успеха/неуспеха
вредност/уверење а коме је засновано понашање					
вештина коју се практикује					
понашање које се практикује					

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА ИЗАНЕМАРИВАЊА

Основна школа „Братство јединство” из Сомбора , Програмом заштите од насиља, злостављања изанемаривања одређује мере и активности којима се развија и негује подстицајно и безбедно окружење за животи рад деце/ученика и свих запослених у школи.

Тим за заштиту деце/ученика од дискриминације, насиља, злостављања изанемаривања чине:

1. Дејан Зекић, директор школе
2. Драган Вученовић, секретар школе
3. Татјана Милошев Врдољак, педагог школе- координатор Тима за насиље
4. Радмила Бабицковић, психолог школе
5. Горан Ђуричић, наставник
6. Петер Мраковић, наставник
7. Золтан Павић, наставник
8. Маја Ђукић, представник локалне заједнице
9. Данијела Пејовић, представник Савета родитеља
10. Снежана Ивковић, учитељ
11. Рената Сотиров, дефектолог
12. Школски полицајац

Различити облици насиља:

- **Емоционално/психичко насиље** – тренутно или трајно угрожавање психичког и емоционалног здравља и достојанства детета/ученика, одраслог.
- **Физичко насиље** – стварно или потенцијално телесно повређивање детета/ученика, одраслог од стране запосленог, родитеља или другог законског заступника или треће лица у школи.

- **Електронско насилје** - злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду личности детета/ученика, одраслог и угрожавање достојанства (мобилни телефон, интернет и др).
- **Сексуално насилје** - укључивање детета/ученика у сексуалну активност коју не жели, не схвата и за коју није развојно зрео или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.
- **Социјално насилје** - искључивање детета/ученика, одраслог из групе вршњака и различитих облика активности у школи.

Општи циљ Програма заштите од насиља, злостављања и занемаривања је унапређивање живота деце/ученика/одраслих применом:

- мера превенције - стварање безбедне средине за живот и рад деце/ученика/одраслих;
- мера интервенције - у ситуацијама када се јавља дискриминација, насилје, злостављање или занемаривање у школи.

Специфични циљеви у превенцији:

- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања;
- Укључивање свих интересних група (деца, ученици, наставници, стручни сарадници, административно и помоћно особље, директори, родитељи, други законски заступник, локална заједница) у доношење и развијање програма превенције;
- Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања;
- Дефинисање процедура и поступака за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и реаговања у тим ситуацијама;
- Информисање свих укључених у живот и рад школе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља;
- Унапређивање компетенција наставног и ваннаставног особља, деце, ученика, родитеља, другог законског заступника и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Превентивне активности које се остварују у школи:

- Сарадња са Црвеним крстом Сомбор (обука у примени прве помоћи, злоупотреба супстанци итд).

- Сарадња са школом „ Вук Караџић“ инклузивном групом-радионица „Час инклузивне културе”.
- Оснаживање и унапређивање рада одељених заједница.
- Примена Посебног протокола за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања у школи (донета Правилала онашања за ученике, запослене и родитеље, донете Мере интервенције у ситуацијама насиља итд).
- Обезбеђивање простора у којима бораве деца/ученици унутар школе и у њеном непосредном окружењу.
- Реализација радионица за ученике школе намењене подстицању развоја вештина конструктивног решавања конфликта.
- Реализација радионица намењених новим члановима Вршњачког тима за заштиту од насиља којима су посвећене стичања и увежбавање вештина вршњачког посредовања
- Осмишљавање и реализација радионица за ученике свих разреда школе које обухватају следеће теме: облици насиља, препознавање насиља, реаговање и пријављивање.
- Реализација предавања за родитеље школе: облици насиља, препознавање насиља и реаговање у ситуацијама насиља.
- Реализација предавања и обуке за чланове Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања. Теме: превентивна активност, реаговање на насиље и у кризним ситуацијама.

- Упућивање наставника на програме стручног усавршавања који су усмерени на стицање компетенција за подршку развоју личности детета и ученика, као и за комуникацију и сарадњу.
- Организација слободних активности ученика према предлозима Ученичког парламента и одлуци Педагошког колегијума и Савета родитеља.

Специфични циљеви интервенције:

- Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља.
- Успостављање система ефикасне заштите деце/ученика у случајевима насиља.
- Стално праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите.
- Ублажавање и отклањање последица насиља и интеграција детета/ученика у заједницу вршњака и живот школе.
- Саветодавни рад са децом/ученицима који трпе насиље, који врше насиље и који су посматрачи насиља.

Ниво и реаговања у различитим облицима насиља:

- Да бисесви који учествују у животу и раду школе осећали сигурно и безбедно, важно је да се увек благовремено реагује на све облике насиља.
- Ниво реаговања зависи од интензитета, учесталости и последица које насиље оставља. Постоје три нивоа реаговања.

Први ниво реаговања на насиље:

Ове облике насиља решава самостално наставник/одељењски старешина у оквиру појачаног васпитног рада индивидуално са дететом/учеником и његовим родитељима, у групи деце или одељењској заједници. Може користити подршку Вршњачког тима за превенцију насиља.

Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако појачан васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако је дете/ученик трпи поновљено насиље и злостављање из ситуације првог нивоа, установа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

Други ниво реаговања на насиље:

У решавању ових облика насиља наставник/одељењски старешина укључује тим за заштиту деце/ученика од

дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, директора школе и психолошко-педагошку службу уз обавезно учешће родитеља у оквиру појачаног васпитног града. Уколико појачан васпитни рад није делотворан, директор школе покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са Законом.

Трећинивореаговања на насиље:

Најтеже облике насиља решава директор школе са Тимом за заштиту психолошко-педагошког службом уз обавезно ангажовање родитеља и спољашње заштитне мреже, коју чине надлежне организације и службе (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и др). Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу детета/ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступаку установи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију.

На трећем нивоу потребно је спроводити појачан васпитни рад интензитетом који је ускладу са потребама детета/ученика. Обавезно је и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са Законом. Ако је у раду са учеником ангажована друга организација или служба, школа остварује сарадњу и усклађује активностима са њом.

За прикупљање информација о насиљу, злостављању и занемаривању од ученика задужени су психолози педагошке школе, одељењски старешине и чланови Тима за заштиту.

Кораци интервенције:

1. Прекидање, заустављање насиља:

- За посленима ју обавезу да зауставе насиље и/или да обавесте надлежну школу.
- У појединим ситуацијама физичког насиља неопходно је реаговати хитно и истовремено - збринуту учеснике, обавестити родитеље, укључити релевантне организације и службе (здравствену службу, полицију, центар за социјални рад).
- Емоционално и социјално насиље треба прекинути што је могуће пре. Деци која трпе ове облике насиља треба пружити разумевање, поверење и сигурност.
- Ако постоји основана сумња на било који облик породичног насиља, наставник/одељењски старешина обавезно информира Тим за заштиту и директора школе, који предузимају даље мере и уз консултације са центром за социјални рад.

2. Смиривање ситуације, тј. обезбеђивање сигурности за дете/ученика, разговор са учесницима и посматрачима:

- Смиривање учесника насиља и обезбеђивање простора за разговор са њима.
- Посредовање у решавању конфликта (Вршњачки тим за превенцију насиља, одељењска заједница, психолошко-педагошка служба).
- Анализа ситуације после обављеног разговора.

3. Консултације унутар установе које се предузимају ради процене ризика и израде плана заштите за све учеснике насиља:

- Тим за заштиту процењује степен ризика и одлучује да ли ће случај решаватисамосталноилиукључивањемдругих релевантнихорганизацијаислужби.
- Неопходно је водити рачуна о поверљивости података, заштити приватности истављању интереса детета/ученика изнад интереса родитеља/других законскихзаступника,школе, струкеитд.

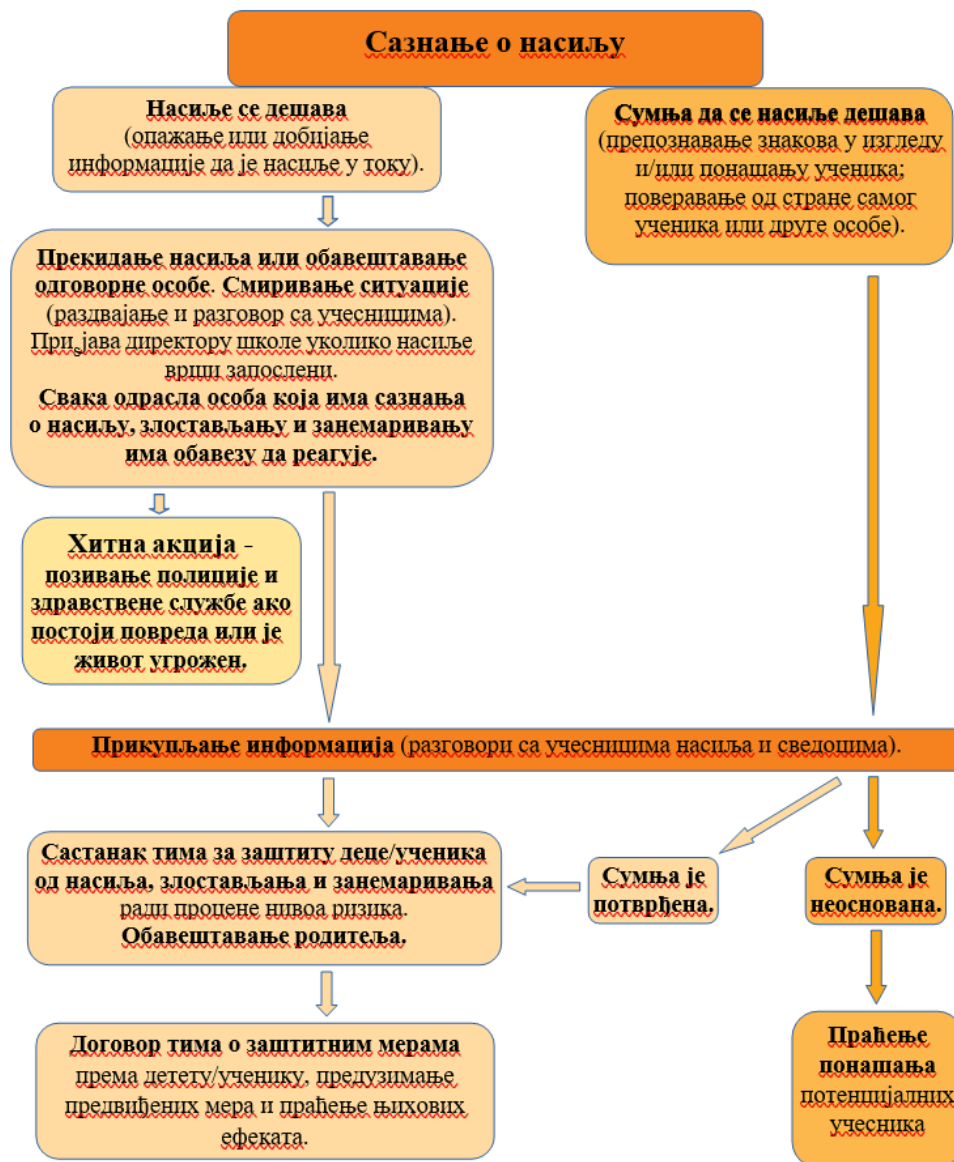
- Потребан је посебан опрез када Тим за заштиту процењује и одлучује само на основу сумње. Површно осмишљени поступци или непроверене информације могу имати негативне последице по дете/ученика. Свака сумња се одмах проверава на основу више извора.
- Сврха предлагања мера заштите је ублажавање последица насиља, заштита детета/ученика, одраслог од даљег насиља, као и оспособљавање деце/ученика, одраслих да се заштите у евентуалним ситуацијама насиља.
- Истовремено треба планирати појачавање васпитног рада са дететом/учеником који испољава насилно понашање разним активностима у оквиру одељењске заједнице, радом одељењског старешине, психолошко-педагошке службе, Вршњачког тима, а ако је неопходно планира се ангажовање других релевантних организација и служби.
- Рад треба усмерити и на децу/ученике који су пасивни посматрачи насиља. Тај рад подразумева оспособљавање деце/ученика да што конструктивније реагују и траже помоћ у ситуацијама насиља.

4. Реализација договорених активности и мера заштите.

5. Праћење ефеката предузетих активности и мера заштите.

Сви кораци и интервенције са жетису у приложеном графичком приказу мера интервенције у ситуацијама насиља.

МЕРЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ У СИТУАЦИЈАМА НАСИЉА НА ДЕЦОМ/УЧЕНИЦИМА

ПЛАН РАДА ПСИХОЛОГА

Циљ рада психолога установе је да применом теоријских и практичних сазнања психологије као науке доприноси остваривању и унапређивању образовно-васпитног рада у установи у складу са циљевима и принципима образовања и васпитања и стандардима постигнућа ученика дефинисаних Законом о основама система образовања и васпитања, као и посебним законима.

Задаци рада психолога су:

- стварање оптималних услова за развој деце и остваривање васпитно-образовног рада,
- учествовање у праћењу и подстицању развоја ученика,
- подршка јачању наставничких компетенција и њиховог професионалног развоја,
- учествовање у праћењу и вредновању образовно-васпитног рада и предлагање мера које доприносе обезбеђивању ефикасности, економичности и флексибилности рада установе,
- учествовање у праћењу и вредновању остварености општих и посебних стандарда постигнућа ученика и предлагање мера за унапређивање,
- подршка отворености установе према педагошким иновацијама,
- развијање сарадње установе са породицом и подршка васпитним компетенцијама родитеља, односно старатеља,
- сарадња са другим институцијама, локалном заједницом, стручним и струковним организацијама од значаја за установу,
- стално стручно усавршавање и праћење развоја психолошке науке и праксе.

Подручје рада	Активност	Време	Сарадници
ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Учествовање у изради школског програма, односно програма васпитног рада плана самовредновања и развојног плана установе	август, септем бар	Тим за самовредновање и Стручни актив за развојно планирање
	Учествовање у припреми концепције годишњег плана рада школе	август, септем бар	Стручни актив за развој школског програма
	Учествовање у припреми делова годишњег плана рада школе који се односе на планове и програме: подршке ученицима; заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања, подизања квалитета знања и вештина ученика, стручног усавршавања запослених, сарадње школе и породице, целодневне наставе и продуженог боравка у основној школи,	август, септем бар	Стручни актив за развој школског програма
	Учествовање у избору и планирању реализације посебних и специјализованих програма	август, септем бар	Стручни актив за развој школског програма
	Учествовање у осмишљавању и изради акционих планова и предлога пројеката који могу допринети унапређивању квалитета образовања и васпитања у	август, септем бар	Директор школе

	школи, конкурисању ради обезбеђивања њиховог финансирања и учествовање у њиховој реализацији		
	Учествовање у избору уџбеника у школи	март	Предметни наставници
	Припремање плана посете психолога часовима у школи	септем бар	Педагог, директор
	Припремање годишњих и месечних планова рада психолога	август, септем бар	Педагог
	Припремање плана сопственог стручног усавршавања и професионалног развоја	август, септем бар	Подружница психолога ЗападноБачког округа
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Учествовање у праћењу и вредновању образовно-васпитног рада установе и предлагање мера за побољшање ефикасности, економичности и успешности установе у задовољавању образовних и развојних потреба ученика	током године	Педагог
	Учествовање у континуираном праћењу и подстицању напредовања деце у развоју и учењу. Учествовање у континуираном праћењу и вредновању остварености општих и посебних стандарда постигнућа	током године	Педагог, наставници и учитељи
	Праћење и вредновање примене мера индивидуализације и индивидуалног образовног плана за ученике	током године	Педагог, Тим за инклузивно образовање
	Учешће у изради годишњег извештаја о раду школе, а нарочито остваривања свих програма васпитно-образовног рада, програма стручних органа и тимова, стручног усавршавања, превентивних програма, рада психолошко-педагошке службе, сарадње са породицом, сарадње са друштвеном средином	јун, август	Тим за развој школског програма
	Учествовање у раду комисије за проверу савладаности програма увођења у посао наставника, стручног сарадника	по потреби	Директор школе, педагог, наставници
	Иницирање различитих истраживања ради унапређивања образовно-васпитног рада установе и остваривања послова дефинисаних овим правилником.	Октобар	Ђачки парламент, педагог, наставници
	Учествовање у истраживањима која се спроводе у оквиру самовредновања рада школе (израдом инструмента процене, дефинисањем узорка и квалитативном анализом добијених резултата) и спровођења огледа	јун, август	Тим за самовредновање
	Саветодавни рад усмерен ка стварању психолошких услова за подстицање целовитог развоја деце	током године	Предметни наставници, учитељи,
РАД СА НАСТАВНИЦИМА			

			педагог
Пружање подршке наставницима у планирању и реализацији непосредног образовно-васпитног рада са ученицима, а нарочито у области прилагођавања рада образовно-васпитним потребама ученика; избора и примене различитих техника учења; ефикасног управљања процесом учења; избора поступака посматрања и праћења напредовања деце у учењу и развоју, односно вредновања ученичких постигнућа; стварања подстицајне атмосфере у групи, односно на часу; развијања конструктивне комуникације и демократских односа у групи, односно одељењу	током године	Предметни наставници, учитељи, педагог	
Пружање подршке јачању наставничких компетенција у областима: комуникација и сарадња, конструктивно решавање сукоба и проблема, подршка развоју личности ученика, подучавање и учење, организација средине и дидактичког материјала	током године	Предметни наставници, учитељи, педагог	
Упознавање наставника са психолошким принципима успешног процеса учења, групне динамике, социјалне интеракције, природом мотивације за учење, методама за подстицање различитих врста интелигенције, стиловима и облицима учења, стратегијама учења и мотивисања за учење	током године	Предметни наставници, учитељи, педагог	
Саветовање наставника у индивидуализацији васпитно-образовног рада, односно наставе на основу уочених потреба, интересовања и способности деце, односно психолошке процене индивидуалних карактеристика ученика (способности, мотивације, особина личности) и остварености образовних постигнућа у школи	током године	Предметни наставници, учитељи, педагог	
Пружање подршке наставницима за рад са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка. Координирање израде и у сарадњи са наставником и родитељем, тимско израђивање педагошког профила ученика. Учествовање у развијању индивидуалних образовних планова коришћењем резултата сопствених психолошких процена и психолошких процена добијених из других установа	током године	Тим за инклузивно образовање	
Оснаживање наставника за рад са ученицима изузетних способности	током године	Предметни наставници,	

	(талентовани и обдарени) кроз упознавање са карактеристикама тих ученика (способности, мотивација, стил учења, интересовања, вредности, особине личности) и предлагање поступака који доприносе њиховом даљем развоју		учитељи, педагог
	Оснаживање наставника за рад са ученицима из осетљивих друштвених група кроз упознавање са карактеристикама тих ученика, односно деце, развијање флексибилног става према културним разликама и развијање интеркултуралне осетљивости и предлагање поступака који доприносе њиховом развоју	током године	Предметни наставници, учитељи, педагог
	Пружање подршке наставницима у раду са ученицима код којих је утврђен психолошки узрок неуспеха у достизању захтева образовних стандарда као и појава неадаптивних облика понашања и предлагање мера за њихово превазилажење	током године	Предметни наставници и учитељи
	Оснаживање наставника да препознају способности, интересовања и склоности ученика које су у функцији развоја професионалне каријере ученика	током године	Предметни наставници и учитељи, Тим за ПО
	Пружање подршке наставницима у формирању и вођењу ученичког колектива, указивање на психолошке узроке поремећаја интерперсоналних односа у одељењским заједницама и предлагање мера за њихово превазилажење	током године	Одељенске старешине, педагог
	Пружање подршке наставницима у раду са родитељима, односно старатељима	током године	Одељенске старешине
	Саветодавни рад са наставницима давањем повратне информације о посећеном часу, као и предлагањем мера за унапређење праћеног образовно-васпитног процеса	током године	Предметни наставници и учитељи
	Оснаживање наставника за тимски рад кроз њихово подстицање на реализацију заједничких задатака, кроз координацију активности стручних већа, тимова и комисија	током године	Предметни наставници и учитељи
	Пружање подршке наставницима менторима и саветодавни рад са приправницима у процесу увођења у посао и лиценцирања. Менторски рад са психолозима приправницима у процесу увођења у посао и лиценцирања	по потреби	Предметни наставници и учитељи
	Пружање подршке наставницима у примени различитих техника и поступака	током године	Предметни наставници и

	самовредновања		учитељи
	Усмеравање наставника у креирању плана стручног усавршавања и њиховог професионалног развоја	током године	Предметни наставници и учитељи
РАД СА УЧЕНИЦИМА	Учешће у организацији пријема деце, праћења процеса адаптације и подршка деци у превазилажењу тешкоћа адаптације	јун, август	Учитељи, педагог
	Учешће у праћењу децјег напредовања у развоју и учењу	током године	Одељенски старешина, педагог
	Учешће у тимском: идентификовању деце којој је потребна подршка у процесу васпитања и образовања и осмишљавању и праћењу реализације индивидуализованог приступа у раду са децом	током године	Одељенска већа
	Испитивање детета уписаног у основну школу проценом интелектуалног, когнитивног, емоционалног и социјалног статуса ради давања препорука за даљи рад. Провера спремности за полазак у школу детета старости од шест до шест и по година.	мај	Педагог
	Учешће у структурирању одељења првог и по потреби других разреда.	мај, август	Педагог
	Испитивање општих и посебних способности, особина личности, когнитивног стила, мотивације за школско учење, професионалних опредељења, вредносних оријентација и ставова, групне динамике одељења и статуса појединца у групи, психолошких чинилаца успеха и напредовања ученика и одељења, применом стандардизованих психолошких мерних инструмената и процедура, као и других инструмената процене ради добијања релевантних података за реализацију непосредног рада са ученицима и других послова у раду са наставницима, родитељима, институцијама	током године	Педагог, Подружница психолога Западно Бачког округа
	Саветодавно-инструктивни рад са ученицима који имају тешкоће у учењу, развојне, емоционалне и социјалне тешкоће, проблеме прилагођавања, проблеме понашања	током године	Одељенске старешине
	Пружање подршке ученицима за које се школују по индивидуализираној настави и индивидуалном образовном плану	током године	Тим за инклузивно образовање
	Пружање подршке ученицима из осетљивих друштвених група	током године	Одељенски старешина, Тим за инклузивно

	Идентификовање ученика са изузетним способностима (даровити и талентовани) и пружање подршке таквим ученицима за њихов даљи развој. Учествовање у процени могућности за убрзано школовање ученика са изузетним способностима	током године	образовање Одељенски старешина, родитељи, педагог
	Рад са децом, односно ученицима на унапређењу кључних компетенција, ставова и вредности потребних за живот у савременом друштву: стратегије учења и мотивације за учење, вештине самосталног учења, концепт целоживотног учења, социјалне вештине (ненасилна комуникација, конструктивно решавање проблема, интеркултурална комуникација и уважавање различитости), здрави стилови живота, вештине доношења одлука и друго	током године	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
	Подршка развоју професионалне каријере ученика професионалним информисањем и саветовањем (на основу процењених способности, интересовања, особина личности, мотивације ученика)	прво полугод иште	Тим за ПО
	Пружање подршке ученичком активизму и партиципацији у школском животу	током године	Ђачки парламент, одељенске старешине
	Пружање психолошке помоћи ученику, групи, односно одељењу у акцидентним кризама	по потреби	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања, одељенске старешине
	Учествовање у појачаном васпитном раду за ученике који врше повреду правила понашања у школи или се не придржавају одлука директора и органа школе, неоправдано изостану са наставе пет часова, односно који својим понашањем угрожавају друге у остваривању њихових права	током године	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања, одељенске старешине
	Организовање и реализовање предавања, трибина и других активности за ученике из области менталног здравља, педагошке, развојне и социјалне психологије	током године	Ђачки парламент, одељенске старешине
РАД СА РОДИТЕЉИМА, ОДНОСНО СТАРАТЕЉИМА	Прикупљање података од родитеља, односно старатеља који су од значаја за упознавање ученика и праћење његовог развоја	током године	Одељенске старешине
	Саветодавни рад са родитељима, односно старатељима ученика који имају	током године	Одељенске старешине

	различите тешкоће у развоју, учењу и понашању		
	Подршка јачању родитељских васпитних компетенција, нарочито информисањем о психолошким карактеристикама њихове деце у оквиру индивидуалних консултација и облика групног психолошког образовања родитеља	током године	Одељенске старешине, Савет родитеља
	Саветодавни рад и усмеравање родитеља, односно старатеља чија деца врше повреду правила понашања у школи и којима је одређен појачани васпитни рад	током године	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања, одељенске старешине
	Сарадња са родитељима, односно старатељима на пружању подршке ученицима који се школују по индивидуалном образовном плану	током године	Тим за инклузивно образовање, одељенске старешине
	Оснаживање родитеља, односно старатеља да препознају карактеристике своје деце које указују на њихове изузетне способности и сарадња на пружању подршке у проналажењу различитих могућности подстицања и усмеравања њиховог општег и професионалног развоја	током године	Одељенске старешине
	Учествовање у реализацији програма сарадње установе са родитељима, односно старатељима ученика (одељењски родитељски састанци и друго)	током године	Одељенске старешине
	Сарадња са саветом родитеља, по потреби, информисањем родитеља и давање предлога по питањима која се разматрају на савету	током године	Педагог, директор школе
	Пружање психолошке помоћи родитељима, односно старатељима чија су деца у акцидентној кризи	по потреби	Одељенске старешине
РАД СА ДИРЕКТОРОМ, СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА, ПЕДАГОШКИМ АСИСТЕНТОМ И ПРАТИОЦЕМ УЧЕНИКА	Сарадња са директором и стручним сарадницима на пословима који се тичу обезбеђивања ефикасности, економичности и флексибилности образовно-васпитног рада установе, а нарочито у вези са: односно наставника ментора, поделом одељенског старешинства и друго. Предлагање нових организационих решења образовно-васпитног рада	током године	Педагог, директор школе
	Сарадња са директором и стручним сарадницима на припреми докумената установе, прегледа, извештаја и анализа	септем бар	Педагог, директор школе
	Сарадња са директором и стручним сарадницима у организовању трибина,	током године	Педагог, директор

	предавања, радионица за ученике, запослене, родитеље		школе, одељенске старешине
	Сарадња са другим стручним сарадницима на припреми и реализацији разних облика стручног усавршавања (предавања, радионице, прикази стручних чланака и сл.) наставника у оквиру установе	август	Педагог, директор школе, наставници
	Сарадња са директором и педагогом по питању приговора и жалби ученика и његових родитеља, односно старатеља на оцену из предмета и владања	током године	Педагог, директор школе
	Учествовање у раду комисије за проверу савладаности програма за увођење у посао наставника, стручног сарадника	током године	Педагог, директор школе, наставници
	Сарадња са педагошким асистентима и пратиоцима ученика на координацији активности у пружању подршке ученицима за које се доноси индивидуални образовни план	током године	педагошки асистент, Тим за инклузивно образовање
	Редовна размена, планирање и усаглашавање заједничких послова са другим стручним сарадницима у установи	током године	Педагог
	Сарадња са педагошким асистентом и пратиоцем ученика на координацији активности у пружању подршке ученицима који се школују по индивидуалном образовном плану	током године	Тим за инклузивно образовање, педагошки асистент
РАД У СТРУЧНИМ ОРГАНИМА И ТИМОВИМА	Учествовање у раду наставничког, односно педагошког већа (давањем саопштења, информисањем о резултатима обављених анализа, прегледа, истраживања и других активности од значаја за образовно-васпитни рад и јачање васпитачких, односно наставничких компетенција)	током године	Педагогг, директор школе
	Учествовање у раду тимова установе који се образују ради остваривања одређеног задатка, програма или пројекта односно програма васпитног рада	током године	Педагошки колегијум, одељенска већа
	Учествовање у раду стручних актива за развојно планирање и развој школског програма и педагошког колегијума	током године	стручних актива за развојно планирање и развој школског програма
САРАДЊА СА НАДЛЕЖНИМ УСТАНОВАМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА,	Сарадња са образовним, здравственим, социјалним и другим институцијама значајним за остваривање циљева образовно-васпитног рада и добробити ученика	током године	здравствене, социјалне, научне, културне установе

УДРУЖЕЊИМА И ЈЕДИНИЦОМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	Сарадња са локалном заједницом и широм друштвеном средином за остваривање циљева образовно-васпитног рада и ученика	током године	Локална заједница
	Учествовање у раду стручних удружења, њихових органа, комисија, одбора	током године	Подружница Западно Бачког округа
	Сарадња са психолозима који раде у другим установама, институцијама, организацијама, удружењима од значаја за остваривање образовно-васпитног рада и ученика: национална служба за запошљавање, центар за социјални рад, домови здравља, заводи за патологију говора, ментално здравље и друге здравствене установе, институт за психологију, матични факултет, заводи за вредновање и унапређење образовно-васпитног рада и др.	током године	НСЗ, ЦСР, домови здравља, заводи за патологију говора, ментално здравље и друге здравствене установе, институт за психологију, матични факултет, заводи за вредновање и унапређење образовно-васпитног рада
ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ, ПРИПРЕМА ЗА РАД И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ	Вођење евиденције о сопственом раду у следећој документацији: дневник рада психолога и психолошки досије (картон) ученика	током године	-
	Вођење евиденције, по потреби, о извршеним анализама, истраживањима, психолошким тестирањима, посећеним активностима, односно часовима	током године	Педагог
	Припрема за послове предвиђене годишњим програмом и оперативним плановима рада психолога	током године	-
	Прикупљање и на одговарајући начин чување и заштита материјала који садржи личне податке о деци, односно ученицима	током године	Педагог, директор школе
	Стручно се усавршава праћењем стручне литературе, учествовањем у активностима струковног удружења (Друштво психолога Србије, секције психолога у образовању, подружнице), похађањем акредитованих семинара, вођењем акредитованих семинара, ауторством акредитованог семинара, похађањем симпозијума, конгреса и других стручних скупова, разменом искуства и сарадњом са другим психолозима у образовању	током године	ДПС, педагог, директор школе

У Сомбору

27.10.2023.године

Председник Школског одбора

Директор школе:

Петер Мраковић

Дејан Зекић